

Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuolto vuonna 2021

Kelan selvitys YTHS:n toiminnasta 2021

Erika Juutinen

Kela

Etuuksien ja palvelujen suunnitteluosasto
Terveystieteiden tutkimuskeskus
Työterveyshuolto- ja opiskeluterveysryhmä

Opiskeluterveydenhuollon palveluiden järjestämis- ja tuottamisvelvollisuus

- Laki korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta (695/2019, opiskeluterveydenhuoltolaki) tuli voimaan 1.1.2021
 - Kansaneläkelaitos (Kela) vastaa korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon järjestämisestä valtakunnallisesti sekä opiskelijoiden terveydenhoitomaksun keräämisestä ja perinnästä
 - Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö (YTHS) tuottaa korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palvelut valtakunnallisesti
- YTHS:n tili- ja toimintakauden päätyttyä Kela tarkastaa opiskeluterveydenhuollon tuottamisesta aiheutuneet kustannukset ja toiminnalle asetettujen laatua, vaikuttavuutta, taloudellisuutta ja tuottavuutta koskevien tavoitteiden toteutumisen
- Kelan on vuosittain huhtikuun loppuun mennessä toimitettava sosiaali- ja terveysministeriölle (STM) selvitykset YTHS:n edellisenä vuonna tuottaman opiskeluterveydenhuollon toteutumisesta

YTHS:n toiminnassa vuonna 2021 tapahtuneet muutokset

- YTHS tuotti 1.1.2021 alkaen yliopistossa opiskelevien korkeakouluopiskelijoiden lisäksi myös ammattikorkeakouluopiskelijoiden terveydenhuoltolain (1326/2010) 17 §:n mukaiset opiskeluterveydenhuollonpalvelut
 - YTHS:n toiminnan laajentumisen myötä YTHS:n palveluiden piirissä ollut opiskelijamäärä kaksinkertaistui
 - YTHS:n palvelukseen tuli noin 360 uutta opiskeluterveydenhuollon ammattilaista
- Vuonna 2021 YTHS:n palveluita tuotettiin 45 paikkakunnalla YTHS:n omissa ja alihankintakumppaneiden palvelupisteissä. YTHS tuotti opiskeluterveydenhuoltopalvelut pääosin omana toimintanaan
 - Noin 95 % opiskelijoista oli YTHS:n omien palvelupisteiden palveluiden piirissä
- Palveluverkossa ei ole tapahtunut suuria muutoksia vuonna 2021, mutta muutamissa pienissä alihankintatoimipisteissä toiminta on päättynyt

YTHS:n toiminnassa vuonna 2021 tapahtuneet muutokset

- YTHS:n palvelumalli uudistui alkuvuodesta 2021 toiminnan laajentumisen yhteydessä
 - alueilla otettiin käyttöön moniammatillinen vastuutiimimalli
 - toiminnan aloitti myös valtakunnallinen digiyksikkö, joka vastaa kaikista keskitetyistä, digitaalisesti toteutetuista palveluista
- Opiskeluyhteisötyö ja terveystyöryhmätyöskentely käynnistettiin
- YTHS:n ja Kelan tekemä yhteistyö sekä opiskeluterveydenhuollon eri toimijoiden välinen sidosryhmäyhteistyö lisääntyi
- YTHS:n toimintaan vaikutti keskeisesti maaliskuussa 2020 pandemiaksi julistettu Covid-19 virus, joka jatkui maailmanlaajuisena koko vuoden 2021 ajan
 - Poikkeustilanne näkyi opiskelijoiden hyvinvoinnissa ja mielenterveyspalveluissa, joissa palvelukysyntä lähes kaksinkertaistui opiskelijamäärään suhteutettuna ja palvelut ruuhkautuivat koko toimintavuoden ajan
 - Tähän vaikutti lisäksi se, ettei YTHS saanut rekrytoitua vuoden 2021 aikana henkilöstöä suunnitellun mukaisesti

Opiskelijamäärä

- Kela laatii vuosittain alustavat arviot huhtikuun loppuun mennessä seuraavan vuoden hyväksyttävistä opiskeluterveydenhuollon kustannuksista
 - Vuonna 2020 arvioitiin vuoden 2021 opiskelijamäärän olevan 262 500 opiskelijaa
- Opiskeluterveydenhuoltolain 33 §:n 4 momentin mukaan Kelan maksaman korvauksen määrä tarkistetaan lopullisen opiskelijamäärän mukaisesti
 - Lopullinen opiskelijamäärä on kevät- ja syyslukukausien opiskelijamäärien keskiarvo
- Kelan näkemyksen mukaan vuoden 2021 kevät- ja syyslukukausien opiskelijamäärien keskiarvo on 270 279
 - Kela saa tiedon läsnä olevaksi ilmoittautuneiden opiskelijoiden lopullisesta määrästä lukukausittain CSC:n ylläpitämästä korkeakoulujen valtakunnallisesta VIRTta-opintotietopalvelusta

Opiskeluterveydenhuollon palveluiden seuranta ja Kelan asettamat tavoitteet

- Toimintaa seurataan ympärivuoden eri tavoin
 - Tarkastus- ja auditoinnit toteutuivat erillisen suunnitelman mukaan laaturyhmän toimesta
- Vuonna 2021 päätavoitteena oli seurata, että YTHS:n toiminta korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon palveluiden palveluntuottajana käynnistyy opiskeluterveydenhuoltolain tarkoittamalla tavalla
 - Yleisenä tavoitteena oli kehittää mittarointi- ja seurantatyötä sekä toiminnan tunnuslukujen raportointia ja raportointijärjestelmää YTHS:n kanssa
- Erityisesti terveydenhuoltolain 51 §:n mukaisia hoitopääsyaikoja seurattiin
 - YTHS:ltä saatujen tietojen mukaan hoitoon pääsy toteutui vuonna 2021 pääsääntöisesti hoitotakuulainsäädännön edellyttämässä ajassa yleis- ja mielenterveys sekä suunterveydenhuoltopalveluissa
 - Jatkohoitoaika/vastaanottoaika opiskelijat joutuivat odottamaan pidempään

Kiitos

Erika Juutinen

Kela

Etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö
Terveystuotoetuksien osaamiskeskus
Työterveyshuolto- ja opiskeluterveysryhmä
oth@kela.fi